

Seminar 8: Hvad er det for nye kompetencer, jeg som demenskoordinator skal udvikle?

Dorthe Christiane Zinck Iversen, lektor i pædagogik, innovationskonsulent i University College Syddanmark

Dorthe Christiane Zinck Iversen indledte seminaret med en række praktiske øvelser, der bragte smil og latter på alles ansigter så vi kunne få øje på de mange forskellige evner vi besidder.

Det er alle disse forskelligheder, der skal i spil, når fokus er på udvikling af medarbejdernes kreative og innovative kompetencer. Christian Bason hævder, at "Innovation er en kreativ idé, der skaber værdi". Den kreative indstilling er en fysisk om mental indstilling, som åbner for vores kreative potentiale og sætter vores tænkning fri, så den bevæger sig ad nye veje og gennem ukendt terræn.

Den kreative tænkning handler om en særlig indstilling til ens selv og til de andres selv og til det materiale man arbejder med. Det er en indstilling som er åben, fleksibel og spontan og legende. Der er tale om en mental orientering, som er vendt mod fornyelse og udvikling – og det kræver mod, åbenhed og vilje. Samtidig er der tale om mønsterbrydning, der kræver, at man kan flytte blikket fra det vante og vende tingene på hovedet. Det kræver også selvtilid og tro på, at man gør en forskel. Det kræver, at man er selvkørende og kan vurdere, hvornår man kan løbe en risiko.

Kreativ og innovativ kompetence er en persons evne til at gennemføre synlige fornyelser indenfor et givent videns- og praksisdomæne. Vi skal være nytænkende og omstømme ideer til viden og værdi. Lotte Darsø

siger om kunsten at fremelske innovationskompetence er at kunsten er at kunne navigere effektivt sammen med andre i komplekse sammenhænge.

At bryde mønstre skaber kreative tanker – altså må vi mødes på nye måder for at fremme medarbejdernes arbejdsglæde og kreative kompetencer. Vi har til opgave at fremme medarbejdernes lege-evne og fantasi, så de tør bryde vaner og mønstre og gå nye veje i deres arbejde. Vi skal arbejde med deres forskelligheder.

Vi har brug for velfærdsinnovatører til at løse rutinerne og få plads til det kreative. Her er Danmark i krise.

Kreativitet handler om at man har tid til at gøre sine ideer meget bedre – påvirke hjernen til at tænke anderledes. Det handler om små ændringer i sin praksis, at kombinere noget på andre måder. Når vi arbejder eksperimenterende vil der opstå fejl, som skal accepteres. Det er dårlig innovation hvis der ikke er fejl.

Bason taler om at alle skal være enige og man skal se fejl som innovation.

Eksempel: Hofnaren stiller de mest åndsvage spørgsmål, men hofnaren er betydningssfuld.

Innovation handler om nye måder at organisere sig på og nye måder at spille sammen. Det handler om fantasi og træning af vores forestillingsevne, om at turde bevæge sig i andre retninger.

Innovation handler om fornyelse og mod.

Seminar 9: Tværfaglig indsats ved delir hos demente og svage ældre borgere - et projekt

Elsebeth Kjærgaard, demenskoordinator, Soc.D, sygeplejerske, Odense Kommune

Jette Oberländer, hjemmesygeplejerske, Odense Kommune

I Odense Kommune har man gennem en forstærket tværfaglig indsats sikret tidlig opsporing af delir. Inspirationen til projektet kom bl.a. fra en artikel i Sygeplejersken, og en oplevelse af, at der var et hjørne i demensindsatsen, som ikke fungerede optimalt.

Baggrund

Projektet bestod af et pilotprojekt med udvikling af undervisningsprogram, samt udvikling og udlevering af en såkaldt delir-taske. Begge dele vil Odense Kommune gerne dele med andre kommuner, så deres erfaringer kan udbredes til andre kommuner. Projektet startede som et succesfuldt pilotprojekt, og er i dag udbredt til hele kommunen. Projektet har været en stor succes, indsatsen virker, og projektet blev godt modtaget af alle personalegrupper og ledere. Resultatet af projektet er til stor gavn for både borgerne og medarbejderne.

Fokus, formål og indhold

Delir betyder "af sporet" og kan beskrives som en akut hjerneinsufficiens. Delir har mange forskellige årsager, og er et psykiatrisk symptom på somatisk sygdom eller ubalance. Projektet blev præsenteret for bevillingsgiver og ledelsen med implementeringsplan, mål, succeskriterier, leverancer, milepæle og en risikoanalyse, og disse elementer blev godkendt af ledelsen.

Det udviklede undervisningsprogram har givet plejepersonalet et blik for symptomer på delir. Projektets formål var at ruste personalet i plejeboliger samt i hjemmeplejen til at kunne se, hvornår der er tale om delir hos en ældre borger. Flere myter om delir er aflivet – herunder myten om, at delir er koblet til alkoholmisbrug, at delir blot er hukommelsesproblemer eller en pludselig opstået demenssygdom m.m. Delirtasken giver

Seminar 10: Livet omkring døden

Kenn Carlsen, Lyd Carlsen, mag.art og kendt for adskillige lydmontager

dem remedier til at kunne foretage de relevante observationer og målinger. Delirtasken fungerer tillige som en fysisk, konkret påmindelse til plejepersonalet om at fastholde en ny praksis i en travl hverdag. Medarbejderne er ligeledes undervist i, hvilke relevante samarbejdspartnere de skal kontakte og vide-regive deres observationer til.

Projektlederens eftertænksomhed på seminaret kan vi alle bruge: "Jeg synes, vi hidtil har svigtet personalet. De har ikke haft den viden, de havde brug for, for at kunne se, hvornår der kunne være tale om delir, og de har ikke vidst, hvad de konkret skulle gøre – og sidst men ikke mindst har de ikke haft de nødvendige remedier".

Dette er der nu rådet bod på i Odense, og der er planlagt opfølgende kurser for nyt personale.

Yderligere oplysninger kan fås hos demenskoordinator Elsebeth Kjærgaard på mail: ek@odense.dk

Kenn Carlsen bød deltagerne velkommen til et anderledes seminar: I den første halve time sad alle med lukkede øjne og lyttede til hans lydmontage, der handler om livet omkring døden. Lydmontagen tog deltagerne med på en rejse, hvor de lyttede til små fortællinger og udsagn. Lydbilleder understøttede fortællingerne. Stemmerne var hovedsagligt fra pårørende, men også to sygeplejersker og en døende beretter. På den måde åbnede lydmontagen op for et mylder af refleksioner hos den enkelte deltager og pegede på en række temaer, som er centrale, når det drejer sig om livet omkring døden. Efterfølgende drøftede deltagerne i små grupper situationer fra lydmontagen eller refleksioner over egne erfaringer. Slutligt samledes alle i fælles plenum og delte diskussioner og overvejelser. Det er vanskeligt at gengive de følelser og den stemning, der var i seminaret, og derfor samler det følgende op på drøftelserne i plenum.

Den sidste afsked

Umiddelbart slår det flere af deltagerne, hvor vigtigt det er at få snakket med sine pårørende om uafklarede emner, før man ligger på dødslejet. En døende og hans søn når i montagen at åbne op om den mangel på berøring, der havde været mellem dem hele livet, og som faderen forklarer til sønnen med en mangel på omsorg og åbenhed i hans eget barndomshjem. I den sidste tid når de ind til hinanden både mentalt men også ved at kunne røre ved hinanden. En deltager nævner, at det virker paradoksalt, at døden bliver en anledning til at lære hinanden bedre at kende, når man er så tæt ved ikke at kunne være sammen mere. En anden deltager fortæller, at beboere, på det plejehjem hvor hun arbejder, modtager materiale om "Min sidste vilje" tre måneder efter indflytning. De har modtaget positiv respons på dette tiltag, hvor det mere formelle åbner op for uformelle drøftelser mellem beboere, pårørende og evt. plejepersonale om beboerens forhold til døden.

En professionel håndtering af døden?

Et andet emne, deltagerne bider mærke i, er de professionelles omgang med de døende og de pårørende og den - til tider - mangel på situationsfornemmelse, der vanskeliggør en i forvejen ømtålelig situation. En pårørende fortæller i montagen,

hvordan hun følte, hospitalet ville gemme døden væk. En deltager samstemmer med en oplevelse, hvor hun som pårørende måtte kæmpe en sej kamp mod hospitalspersonale, som ville udskrive en døende mod hendes ønske. En anden deltagers oplevelse er, hvor krænkende hun følte det, da hun var på vej til sin svigerfars dødsleje og passerede et personale- rum, hvor man fejrede en medarbejders fødselsdag. Det afleder en længere diskussion mellem deltagerne om, hvordan man kan ændre kulturen i forhold til døden både på arbejdspladser og generelt, og tage de fornødne hensyn til døende og de pårørende som er meget sensitive og sårbare. Det er enighed om, at det er vigtigt, at vi er åbne, at vi tør gå ind i det og tage dialogen.

